

Mondelinge taal verdiept aanbod - groep 8

Middelen organisatie en frequentie	
<p>Taal heeft een inhoudelijk deel (onder andere: woordenschat, zinsbouw, grammatica, lezen) en een communicatief deel (onder andere: uitwisselen van ervaringen, ideeën, meningen, gevoelens). Deze onderdelen van taal krijgen expliciet aandacht tijdens de lessen.</p> <p>Frequentie: 2 uur per week.</p>	
Na te streven doelen	Leerkracht aanpak
<p>Aan de lessen worden taaldoelen gekoppeld die centraal moeten staan in ofwel de groep ofwel de individuele taallessen/ logopedie. In de groep ligt de nadruk op vergroten van woordenschat en communicatieve redzaamheid.</p> <p>Onderstaande doelen dienen beheerst te worden voor uitstroom VMBO T</p> <p>Begrijpend luisteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herkent de signaalwoorden die kenmerkend zijn voor vergelijkings- en voorwaardenrelaties (woorden als evenals, ook, mits, tenminste als, als voldaan is aan) • Trekt conclusies op grond van de aantekeningen (dit heb ik onthouden) • Luistert globaal, precies, selectief en kritisch (onderscheidt feiten, meningen, willen overtuigen) • Past na hierop gericht te zijn zelfstandig de begrijpend luisterstrategieën toe • Stelt kritische vragen over een voorgelezen, informatieve tekst • Maakt gestructureerde (schematisch opgesteld, duidelijke zinnen) aantekeningen tijdens het luisteren naar een tekst van 5-10 minuten • Haalt belangrijke informatie uit een voorgelezen tekst en stemt zijn manier van luisteren daarop af (bijvoorbeeld globaal, precies, selectief/gericht) • Begrijpt voorgelezen teksten met een eenvoudige structuur en een lage informatiedichtheid waarvan de informatie herkenbaar is geordend, wordt herhaald en waarin duidelijk gebruik wordt gemaakt van verwijs-, verbindings- en signaalwoorden • Haalt uit korte berichten op bijvoorbeeld een telefoonbeantwoorder de benodigde informatie op een vooraf duidelijk gestelde vraag, zoals openingstijden, adres of telefoonnummer Stelt bij verschillende tekstsoorten zelfstandig en op eigen initiatief het luisterdoel (informatie opnemen, mening horen) vast en stemt hier zijn manier van luisteren op af (globaal, precies, selectief/gedrag) • Past deze begrijpend luisterstrategieën zelfstandig toe • Weet de hoofdpunten van korte en duidelijke berichten op radio en tv en via internet te noemen als onderwerp en context bekend zijn • Verwoordt een oordeel over een tekst(deel) of tv- en radioprogramma (of fragment ervan) • Interpreteert informatie en meningen voor zover deze dichtbij de leerling staan 	<p>Hieronder volgen een aantal aandachtspunten voor de leerkracht de communicatieve ontwikkeling te stimuleren.</p> <p>De leerkracht</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgt dat hij/zij goed te zien is • Spreekt duidelijk en langzaam • Deelt mondelinge informatie op in stukjes • Creëert veilige en uitnodigende spreesituaties • Volgt, past taal aan en voegt taal toe • Beantwoordt pogingen tot communicatie positief • Verwoordt handelen • Benoemt de dingen om zich heen • Benoemt emoties van zichzelf en het kind • Stimuleert alertheid, luistergerichtheid en het opgang houden van gesprek • Brengt structuur aan verhalen door samen te vatten en goed terug te geven van taal • Gebruikt dagritmes e.d. • Gebruikt natuurlijke gebaren • Gebruikt luisterspeltjes voor de stimulering van de luistervaardigheid. • Herhaalt auditief aangeboden informatie <p>Leerkracht en logopedist gebruiken Van den Nulft & Verhallen voor het aanleren van nieuwe scripts en stimulering van de conceptvorming.</p> <p>Leerkracht en logopedist gebruiken denk stimulerende gespreksmethodieken (DGM) om het taal-denkniveau verder te stimuleren.</p> <p>Voor de kringregels het beurtgedrag worden pictogrammen gebruikt die door de hele school hetzelfde zijn.</p>

- Selecteert informatie uit verschillende bronnen, die auditieve informatie overbrengen/(radio, tv) vergelijkt deze en legt verbanden
- Begrijpt een voorgelezen of verteld verhaal van 5-10 minuten (Een groot deel van de woorden behoort tot de meest frequente woorden of tot de woorden die de leerlingen zelf gebruiken. Formeel taalgebruik beperkt zich tot het meest voorkomende)
- Legt relaties tussen tekstuele informatie en eigen kennis en ervaringen
- Is zich bewust van de impact van media in het dagelijks leven (meningsvorming voor iedereen)

Spreken

- Brengt het eigen gesprekdoel tot uiting met hulp
- Beschrijft alledaagse aspecten, zoals mensen, plaatsen en zaken
- Maakt gebruik van ondersteunende materialen om een voorbereide presentatie beter aan het publiek (breder publiek dan alleen ouders)over te brengen
- Presenteert op een persoonlijke manier
- Zorgt ervoor dat houding, intonatie en mimiek het gesprokene ondersteunen
- Improviseert tijdens een verhaal of presentatie

Sociaal taalgebruik

- Doet telefonisch een bestelling (winkel)
- Komt voor iemand op in een situatie met bekenden
- Overtuigt iemand in een situatie met bekenden
- Begint een kort gesprek, houdt dit gesprek gaande en beëindigt het
- Ondersteunt zijn woorden met non-verbaal gedrag
- Draagt nieuwe kennis over aan anderen
- Verwoordt het verschil tussen formeel en informeel taalgebruik
- Voert eenvoudige gesprekken over vertrouwde onderwerpen in het dagelijks leven op en buiten school
- Past bij het spreken in de groep, duo's en groepjes interactievaardigheden/ gespreksvaardigheden toe
- Geeft beleefd telefonisch informatie aan onbekende volwassenen (gegevens verstrekken aan een openbare instantie)
- Vraagt beleefd telefonisch informatie aan onbekende volwassenen (openbare instantie)
- Uit een klacht in een situatie met onbekenden
- Vraagt naar de mening van onbekenden
- Geeft zijn mening (met argumenten) aan onbekenden
- Volgt de gesprekspartners tenzij ze voor onverwachte wendingen in een gesprek zorgen
- Levert en biedt in gesprekken binnen en buiten school informatie en luistert kritisch naar de aangeboden informatie
- Voert gesprekken om uitleg of instructie te geven

Handelingsplan Auris Hildernisschool – groep 8

- Zorgt voor een goede beurtwisseling in een gesprek met meer dan twee personen
- Grijpt op een correcte wijze in als het gesprek vastloopt
- Respecteert de inbreng van anderen ongeacht de status

Mening geven

- Herkent meningen die impliciet in een gesproken tekst voorkomen (zonder duidelijke signaalwoorden)
- Luistert kritisch naar meningen en opvattingen en geeft hier een reactie op
- Herkent taaltrucs in reclame (leest meningen in reclame kritisch)
- Volgt de verschillende meningen in een gesprek
- Onderbouwt de eigen mening met argumenten
- Stelt zijn eigen standpunt ter discussie
- Uit zijn mening in de groep en luistert naar de ander om zo tot een besluit of compromis te komen
- Maakt in een discussie een afweging van argumenten
- Beoordeelt informatie vanuit meningen en geeft hier een reactie op
- Voert gesprekken om informatie en meningen uit te wisselen
- Drukt de mate van zekerheid van een standpunt uit

Woordvorming

- Vervoegt werkwoorden in de o.t.t.t en v.t.t.t

Zinsbouw

- Past de leerstof over ontleden en benoemen van zinsdelen veelvuldig toe (herhaling)
- Herkent en benoemt lijdend voorwerp en meewerkend voorwerp
- Maakt van passieve zinnen actieve zinnen en andersom
- Gebruikt en kiest de juiste verwijswaarden (woorden als waarmee, daarop, daarmee, erop e.a.)
- Ontleedt bevelende zinnen
- Herkent persoonsvorm in zinnen met –er
- Gebruikt aanhalingstekens anders dan in directe rede

Woordenschat en woordleerstrategieën

- Breidt zijn woordenschat uit met woorden voor een taalniveau van 11/12 jaar
- Breidt zijn woordenschat uit met spreekwoorden
- Definieert de betekenis van woorden op verschillende manieren (onder- en bovengeschatte begrippen, letterlijke en figuurlijke betekenis, relaties tussen woorden, toelichten van betekenis in de context)
- Gebruikt met hulp een tweetalig woordenboek om woorden te leren
- Kiest de juiste betekenis in het woordenboek

Communicatieve redzaamheid

Handelingsplan Auris Hildernisschool – groep 8

Expliciet aandacht voor : zie ontwikkelingsperspectief	
---	--

Mondelinge taal - groep 8 basisaanbod

Middelen organisatie en frequentie	
<p>Taal heeft een inhoudelijk deel (onder andere: woordenschat, zinsbouw, grammatica, lezen) en een communicatief deel (onder andere: uitwisselen van ervaringen, ideeën, meningen, gevoelens). Deze onderdelen van taal krijgen expliciet aandacht tijdens de lessen.</p> <p>Frequentie: 2 uur per week.</p>	
Na te streven doelen	Leerkracht aanpak
<p>Aan de lessen worden taaldoelen gekoppeld die centraal moeten staan in ofwel de groep ofwel de individuele taallessen/ logopedie. In de groep ligt de nadruk op vergroten van woordenschat en communicatieve redzaamheid.</p> <p>Onderstaande doelen dienen beheerst te worden voor uitstroom VMBO beroepsgericht onderwijs (CED leerlijnen niveau 7 en 8).</p> <p>Begrijpend luisteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herkent de signaalwoorden die kenmerkend zijn voor vergelijkings- en voorwaardenrelaties (woorden als evenals, ook, mits, tenminste als, als voldaan is aan) • Trekt conclusies op grond van de aantekeningen (dit heb ik onthouden) • Luistert globaal, precies, selectief en kritisch (onderscheidt feiten, meningen, willen overtuigen) • Past na hierop gericht te zijn zelfstandig de begrijpend luisterstrategieën toe • Stelt kritische vragen over een voorgelezen, informatieve tekst • Maakt gestructureerde (schematisch opgesteld, duidelijke zinnen) aantekeningen tijdens het luisteren naar een tekst van 5-10 minuten <p>Spreken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gebruikt signaalwoorden om structuur aan te brengen in een presentatie <p>Sociaal taalgebruik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft telefonisch een boodschap door aan bekende volwassenen • Uit een klacht in een situatie met bekenden • Vraagt naar de mening van bekenden • Geeft zijn mening (met argumenten) aan bekenden • Leidt een groeps gesprek en een discussie (let op de beurtverdeling, bewaakt de voortgang) <p>Mening geven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Illustreert mening met een voorbeeld • Houdt voor een groep klasgenoten een voorbereid betoog waarin een mening wordt 	<p>Hieronder volgen een aantal aandachtspunten voor de leerkracht de communicatieve ontwikkeling te stimuleren.</p> <p>De leerkracht</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zorgt dat hij/zij goed te zien is • Spreekt duidelijk en langzaam • Deelt mondelinge informatie op in stukjes • Creëert veilige en uitnodigende spreesituaties • Volgt, past taal aan en voegt taal toe • Beantwoordt pogingen tot communicatie positief • Verwoordt handelen • Benoemt de dingen om zich heen • Benoemt emoties van zichzelf en het kind • Stimuleert alertheid, luistergerichtheid en het opgang houden van gesprek • Brengt structuur aan verhalen door samen te vatten en goed terug te geven van taal • Gebruikt dagritmes e.d. • Gebruikt natuurlijke gebaren • Gebruikt luisterspeltjes voor de stimulering van de luistervaardigheid. • Herhaalt auditief aangeboden informatie <p>Leerkracht en logopedist gebruiken Van den Nulft & Verhallen voor het aanleren van nieuwe scripts en stimulering van de conceptvorming.</p> <p>Leerkracht en logopedist gebruiken denk stimulerende gespreksmethodieken (DGM) om het taal-denkniveau verder te stimuleren.</p> <p>Voor de kringregels het beurtgedrag worden pictogrammen gebruikt die door de hele school hetzelfde zijn.</p> <p>De mondelinge taaldoelen worden ook tijdens de logopedische therapie behandeld, in groepsverband en indien nodig individueel.</p>

<p>onderbouwd met argumenten (boekbespreking)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Weet de informatie op waarde in te schatten, in relatie tot de bron • Vraagt anderen om het standpunt te verduidelijken • Formuleert in eigen woorden tegenover elkaar staande gezichtspunten <p>Woordvorming</p> <ul style="list-style-type: none"> • Breidt zijn kennis over voor- en achtervoegsels uit • Kent het verschil tussen samenstellingen en afleidingen • Vervoegt werkwoorden in de v.v.t. en v.t.t. <p>Zinsbouw</p> <ul style="list-style-type: none"> • Herkent bijvoeglijke naamwoorden die van een werkwoord zijn gemaakt • Vindt de persoonsvorm met de vraagproef, getalproef en tijdproef • Herkent en benoemt de persoonsvorm en onderwerp in zinnen met een vraagwoord • Herkent en benoemt het deelwoord in een zin • Onderscheidt en benoemt werkwoordelijk gezegde in zin • Verdeelt een enkelvoudige zin in persoonsvorm, onderwerp, gezegde en andere zinsdelen en noemt persoonsvorm, onderwerp en gezegde • Herkent en gebruikt de juiste woordvolgorde in hoofd- en bijzin • Leidt de woordenboekvorm af van werkwoorden met een vast voorzetsel • Benoemt en gebruikt persoonsvorm, hele werkwoord en deelwoord van scheidbare werkwoorden • Zet zinnen om van directe naar indirecte rede en andersom • Gebruikt de juiste interpunctie bij de directe rede: dubbele punt, aanhalingstekens en hoofdletters <p>Woordenschat en woordleerstrategieën</p> <ul style="list-style-type: none"> • Breidt zijn woordenschat uit met woorden voor een taalniveau van 10/11 jaar • Breidt zijn woordenschat uit met vaktaalwoorden (verdampen, gewassen) • Breidt zijn woordenschat uit met signaalwoorden (mits, indien, hierna, daarna, echter, daarom) • Gebruikt een woordenboek om woorden te leren • Kiest de juiste betekenis in het woordenboek • Maakt een eigen woordenlijst / woordkaartjes om woorden te onthouden • Past geleerde woordleer- en onthoudstrategieën zelfstandig toe • Kent de betekenis van en aantal spreekwoorden • Werkt met het voltooid deelwoord • Werkt met het werkwoordelijk gezegde • Werkt met jongerentaal • Werkt met dialect/standaardtaal 	
--	--

Communicatieve redzaamheid

Expliciet aandacht voor : **zie ontwikkelingsperspectief.**

Technisch lezen (verdiept aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
E7/ PLUS + Leest zinnen met de juiste intonatie. + Leest zinnen op een juist tempo. + Het schrijven en lezen van boekverslagen. + lezen van informatieve teksten + lezen van krantenartikelen + het houden van boekbesprekingen				Methode De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg Leerboek 10 Leesboeken serie 10 Leeskaarten Leespad niveau 10+(kaarten met instructie en verwerkingsopdrachten als extra verdieping) Extra materiaal: Kids Week krant Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> • structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • eventueel klanken kleuren. • duidelijk gestructureerde opbouw van de les (vast instructiemodel) • gevarieerd boeken aanbod • interactief voorlezen • schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel			3,5 uur per week	

Technisch lezen (basis aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F&L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F&L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>AVI-E6</p> <p>5 Leest zinnen met ongeveer 10-12 woorden met de juiste intonatie.</p> <p>6 Leest meerlettergrepige woorden met –eau erin (bureaustoel).</p> <p>7 Leest meerlettergrepige woorden die eindigen op –ele, eaal, ueel, of –iele.</p> <p>8 Leest eigentijdse nieuwe woorden (e-mailen).</p> <p>9 Leest alle woordtypen.</p> <p>AVI-M7/E7</p> <p>Algemeen: het herhalen en onderhouden van alle aangeboden leerstof van de voorgaande leerlijnniveaus.</p> <p>AVI-M7</p> <p>10 Lees zinnen met ongeveer 12-13 woorden met de juiste intonatie.</p> <p>AVI –E7</p> <p>53 Leest zinnen met ongeveer 13-14 woorden met de juiste intonatie</p>				<p>Methode</p> <p>De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg Leerboek 9 en 10 Wegwijzers serie 9 Leesboeken serie 10 Leeskaarten Leespad (kaarten met instructie en verwerkingsopdrachten als extra verdieping) Extra: spoorzoekers leesfase 7</p> <p>Extra materiaal: Kids Week krant</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • eventueel klanken kleuren. • duidelijk gestructureerde opbouw van de les (vast instructiemodel) • gevarieerd boeken aanbod • interactief voorlezen • schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen <p>Didactische aanpak:</p> <p>Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>			3,5 uur per week	

Technisch lezen (minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>AVI-E5 36 Leest zinnen met ongeveer 10 -11 woorden met de juiste intonatie. 37. Leest alle drie- en meerlettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden. 38. Leest woorden met –ch- als /sj/-, -ge als -/zje/-, -eau- als -/oo/- 39. Leest woorden eindigend op –isch</p> <p>AVI-M6 11 Leest zinnen met ongeveer 9-11 woorden met de juiste intonatie. 12 Leest meerlettergrepige woorden met –ou- als /oe/. 13 Leest drie- en meerlettergrepige woorden met leesmoelijkheden. 14 Leest woorden met de lettercombinatie –air-. 15 Leest meerlettergrepige en laagfrequente leenwoorden. 16 Leest woorden met een trema. 17 Leest woorden met meerdere open lettergrepen (materialen).</p>				<p>Methode De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg Leerboek 7 en 8 Wegwijzers serie 7 en 8 Leeskaarten Leespad (kaarten met instructie en verwerkingsopdrachten als extra verdieping) Extra: spoorzoekers leesfase 6 en 7</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • eventueel klanken kleuren. • duidelijk gestructureerde opbouw van de les (vast instructiemodel) • voor – koor – doorlezen • leesstimulerende spelletjes aanbieden • gevarieerd boeken aanbod • interactief voorlezen • schrijfproducten van kinderen zichtbaar in de klas tonen • verlengde instructie <p>Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>			<p>3,5 uur per week</p> <p>(streven is 1 uur extra in te roosteren)</p>	

Technisch lezen (<minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 LL 7	≥M6-E6 LL 8 en 9	≥M7 LL 9 en 10	≥E7 LL 10+	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 LL 4, 5 en 6	M5-E5 LL 6 en 7	M6-E6 LL 8 en 9	E6-E7 LL 9 en 10	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 LL 3 en 4	E4 LL 4 en 5	E4-E5 LL 4, 5, 6 en 7	E5-M6 LL 7 en 8	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	< E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 F&L1,2,3 LL 1,2	≤ M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤M4 F& L1,2,3,4 LL 1,2,3	≤ M5 F&L1 t/m 6 LL1,2,3	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p><u>Extra</u> doelgericht aandacht voor fonemisch bewustzijn (doelen van groep 2)</p> <p>A. Sorteren van woorden op beginklank</p> <p>B. Synthetiseren van klanken tot een woord</p> <p>C. Isoleren van klanken in een woord</p> <p>D. Een klank in een woord toevoegen, weglaten of vervangen</p> <p>E. Analyseren van klanken in een woord</p> <p>AVI-START</p> <p>1. Wijst gevraagde letters aan</p> <p>2. Benoemt aangewezen letters</p> <p>3. Herkent direct lidwoorden: “de, het en een”.</p> <p>4. Herkent simpele woorden, zoals “teen, roos, boom” (doorzien structuur eenvoudige klankzuivere woorden)</p> <p>AVI-M3</p> <p>5 Benoemt vlot alle letters.</p> <p>6 Leest vlot klankzuivere (M)K(M) (jaap, om, juf, ik, pen, boos).</p> <p>7 Leest korte zinnen met één zin per regel (met hoofdletters).</p> <p>8 Leest woorden met één medeklinkercombinatie.</p> <p>9 MMKM/MKMM (slak/baars).</p> <p>10 Leest vlot samengestelde zinnen.</p> <p>AVI-E3</p> <p>11 Leest vlot samengestelde zinnen over twee regels verdeeld.</p> <p>12 Leest vlot eenlettergrepige woorden eindigend op -dt, -ng of -nk.</p> <p>13 Leest vlot twee en drie medeklinkers vooraan en/of achteraanMKMM (bank)/MMKM (stil)/MMKMM (storm), MMMKM (strip), MKMMM (barst).</p> <p>14 Leest vlot eenvoudige tweelettergrepige of samengestelde woorden (ro-ver, voet-bal).</p> <p>15 Leest vlot verkleinwoorden.</p> <p>16 Kent de betekenis van een punt, vraagteken, komma, uitroepetekens en hoofdletters.</p> <p>AVI-M4</p>				<p>Methode:</p> <p>F&L</p> <p>Deel 1, 2, 3 : doelen A t/m 4</p> <p>Deel 4, 5, 6 : doelen 5 t/m 16</p> <p>De (nieuwe) Leeslijn; Leesweg</p> <p>Leerboek 1 en 2 : doelen 5 t/m 16</p> <p>Leerboek 3 : doelen 17 t/m 21</p> <p>Pedagogische aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerkracht heeft positieve verwachtingen met betrekking tot het leren lezen spreekt deze ook uit. De leerkracht biedt leerlingen uitzicht op succes met lezen. De leerkracht ondersteunt kinderen bij het lezen als dat nodig is. De leerkracht geeft een zwakke lezer nooit onvoorbereid een leesbeurt. De leerkracht toont belangstelling voor de beleving van het lezen van kinderen. De leerkracht stimuleert geloof in eigen kunnen en plezier in eigen mogelijkheden. De leerkracht helpt kinderen bij het zoeken van verklaringen voor succes en falen met het lezen en zoekt met leerlingen naar productieve attributies <p>Didactische aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerkracht geeft aan wat het doel en de inhoud van de les is. De leerkracht deelt de stof op in kleine stapjes. De leerkracht doet voor en denkt hardop. De leerkracht gebruikt concrete voorbeelden bij de instructie. 			<p>3,5 uur per week</p> <p>(streven is 1 uur extra in te roosteren)</p>	

<p>17 Leest zinnen met ongeveer 6-8 woorden met de juiste intonatie.</p> <p>18 Leest vlot korte zinnen die betekenisvol zijn afgebroken en doorlopen op de volgende regel.</p> <p>19 Leest vlot alle typen eenlettergrepige, tweelettergrepige woorden en drielettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden.</p> <p>20 Leest samengestelde zinnen, nevenschikkend en onderschikkend.</p> <p>21 Leest met een middelgroot lettertype.</p> <p>AVI-E4</p> <p>22 Leest een doorlopende tekst met zinnen van ongeveer 7-9 woorden met de juiste intonatie.</p> <p>23 Leest alle typen twee-, drie- en meerlettergrepige woorden (te-le-vi-sie) en met voorvoegsel ge-, be-, ver- zonder leesmoelijkheden.</p> <p>24 Leest woorden op -tie uitgesproken als -/tsie/.</p> <p>25 Leest leenwoorden zonder afwijkende klank-tekenrelaties (portemonnee, diskette).</p> <p>AVI-M5</p> <p>26 Leest zinnen met ongeveer 10 woorden met de juiste intonatie.</p> <p>27 Leest samengestelde zinnen.</p> <p>28 Leest drie- en meerlettergrepige woorden zonder leesmoelijkheden.</p> <p>29 Leest waar nodig de klanken -c- als /k/, -c- als /s/, ch als /sj/ en g als /zj/.</p> <p>30 Leest woorden met een -y-, -x-, -'s, 's-.</p> <p>31 Leest woorden die eindigen op -y.</p> <p>32 Leest meerlettergrepige woorden met -tie erin (vakantiepret).</p> <p>33 Leest meerlettergrepige woorden met -i als /ie/ (sigaretten).</p> <p>34 Leest woorden eindigend op open lettergreep (domino, piano).</p> <p>35 Leest met een klein lettertype.</p> <p>Extra aandacht voor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vergroten leesmotivatie 	<ul style="list-style-type: none"> • De leerkracht besteedt aandacht aan de context. • De leerkracht zorgt voor interactie tijdens de instructie. • De leerkracht zorgt voor afwisseling tijdens de instructie • Niet laten worstelen maar direct voorzegggen • Wacht hint prijs aanpak • voor – koor – doorlezen <p>Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>	
--	--	--

Begrijpend lezen (verdiept aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ; Nb.B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ; Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb A	E6- E7 Tekstv.7 ; Nb.A/B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;NbAA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 ekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<ul style="list-style-type: none"> Plezier hebben in lezen Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. Een mening vormen. Een antwoord vinden op eigen vragen Eigen kennis uitbreiden en informatie ontleen aan een tekst. Het verschil zien tussen feit en fictie. Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: <ol style="list-style-type: none"> Voorspellen Ophelderen van onduidelijkheden Vragen stellen Relaties en verwijzwoorden Samenvatten Uitbreiding van de woordenschat 				<p>Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 7 Nieuwsbegrip B</p> <p>Strategieën die consequent ingezet worden:</p> <p>Voor</p> <ul style="list-style-type: none"> Waarom ga ik deze tekst lezen? Ik voorspel Wat weet ik al? <p>Tijdens</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat doe ik als ik het niet meer snap? <p>Na</p> <ul style="list-style-type: none"> Ik visualiseer de tekst (schema, web) Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) Ik stel vragen over de tekst <ul style="list-style-type: none"> Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? Wat vind ik van de inhoud? Wat weet ik nog niet? Wat kan ik doen om daar achter te komen? <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Modellen, hardop voordoen. Vaardigheden laten toepassen op andere teksten. 			2 x 60 minuten per week	

Begrijpend lezen (basis aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ; Nb.B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ; Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<ul style="list-style-type: none"> Plezier hebben in lezen Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. Een mening vormen. Een antwoord vinden op eigen vragen Eigen kennis uitbreiden en informatie ontleen aan een tekst. Het verschil zien tussen feit en fictie. Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: <ol style="list-style-type: none"> Voorspellen Ophelderen van onduidelijkheden Vragen stellen Relaties en verwijzwoorden Samenvatten Uitbreiding van de woordenschat 				<p>Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 7 Nieuwsbegrip A/B</p> <p>Strategieën die consequent ingezet worden:</p> <p>Voor</p> <ul style="list-style-type: none"> Waarom ga ik deze tekst lezen? Ik voorspel Wat weet ik al? <p>Tijdens</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat doe ik als ik het niet meer snap? <p>Na</p> <ul style="list-style-type: none"> Ik visualiseer de tekst (schema, web) Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) Ik stel vragen over de tekst <ul style="list-style-type: none"> Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? Wat vind ik van de inhoud? Wat weet ik nog niet? Wat kan ik doen om daar achter te komen? <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Modellen, hardop voordoen. Vaardigheden laten toepassen op andere teksten. 			2 x 60 minuten per week	

Begrijpend lezen (minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ; Nb.B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ; Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<ul style="list-style-type: none"> Plezier hebben in lezen Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. Een mening vormen. Een antwoord vinden op eigen vragen Eigen kennis uitbreiden en informatie ontlenen aan een tekst. Het verschil zien tussen feit en fictie. Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: <ol style="list-style-type: none"> Voorspellen Ophelderen van onduidelijkheden Vragen stellen Relaties en verwijzwoorden Samenvatten Uitbreiding van de woordenschat 				<p>Methode Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 7 Nieuwsbegrip AA/A</p> <p>Strategieën die consequent ingezet worden:</p> <p>Voor</p> <ul style="list-style-type: none"> Waarom ga ik deze tekst lezen? Ik voorspel Wat weet ik al? <p>Tijdens</p> <ul style="list-style-type: none"> Wat doe ik als ik het niet meer snap? <p>Na</p> <ul style="list-style-type: none"> Ik visualiseer de tekst (schema, web) Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) Ik stel vragen over de tekst Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? Wat vind ik van de inhoud? Wat weet ik nog niet? Wat kan ik doen om daar achter te komen? <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Pre-teaching voor kinderen met een laag leesniveau. Modellen, hardop voordoen. Vaardigheden laten toepassen op andere teksten. 			2 x 60 minuten per week	

Begrijpend lezen (< minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 LL A, B, 1 en 2	≥E4 LL 3, 4 en 5	≥E5 Tekstv. 4	≥M6 -E6 Tekstv. 5 ; Nb.A	≥M7 Tekstv.6 ; Nb. B	≥(E7)M8 Tekstv.7 ; Nb.B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 LL A, B en 1	M4 LL 2, 3 en 4	E4-M5 Tekstv. 4	M5-E5 Tekstv. 5 ;Nb.AA	M6-E6 Tekstv.6 ; Nb.A	E6- E7 Tekstv.7 ;Nb.A/B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 LL A, B en 1	E3 LL A, B, 1 en 2	M4 Tekstv. 4	E4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	E4-E5 Tekstv.6;Nb.AA	E5-M6 Tekstv.7;Nb.A(A)	
<minimum	PrO	≤ M3 LL A en B	≤ E3 LL A, B, 1 en 2	≤E3 Tekstv. 4	≤ M4 Tekstv. 5 ; Nb. AA	≤ M4 Tekstv.6 ; Nb.AA	≤ M5 Tekstv.7 ; Nb. AA	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<ul style="list-style-type: none"> • Plezier hebben in lezen • Verschillende typen teksten herkennen in combinatie met communicatieve bedoelingen. • Een mening vormen. • Een antwoord vinden op eigen vragen • Eigen kennis uitbreiden en informatie ontleen aan een tekst. • Het verschil zien tussen feit en fictie. • Het aanleren en toepassen van de 5 begrijpend leesstrategieën: <ol style="list-style-type: none"> 1. Voorspellen 2. Ophelderen van onduidelijkheden 3. Vragen stellen 4. Relaties en verwijzwoorden 5. Samenvatten • Uitbreiding van de woordenschat 				<p>Methoden Tekstverwerken Leesboek en werkboek niveau 7 Nieuwsbegrip AA</p> <p>Strategieën die consequent ingezet worden:</p> <p>Voor</p> <ul style="list-style-type: none"> • Waarom ga ik deze tekst lezen? • Ik voorspel • Wat weet ik al? <p>Tijdens</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wat doe ik als ik het niet meer snap? <p>Na</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ik visualiseer de tekst (schema, web) • Ik vat samen (o.a. thema, hoofdgedachte) • Ik stel vragen over de tekst • Ben ik te weten gekomen wat ik te weten wilde komen? • Wat vind ik van de inhoud? • Wat weet ik nog niet? • Wat kan ik doen om daar achter te komen? <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pre-teaching voor kinderen met een laag leesniveau. • Modellen, hardop voordoen. • Vaardigheden laten toepassen op andere teksten. 			2 x 60 minuten per week	

Schriftelijke taal (verdiept aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing</p> <p>Spreken/luisteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren dat je bij een uitleg hoofd- en bijzaken kunt onderscheiden. De leerlingen leren dat je voorkennis kunt gebruiken om nieuwe ervaringen sneller en beter te verwerken. De leerlingen leren dat je soms moeite moet doen om een ander te begrijpen. De leerlingen leren dat dierenverhalen vaak een boodschap of een moraal hebben. De leerlingen leren dat vriendschap en vertrouwen de toon en de aard van gesprekken kunnen beïnvloeden. De leerlingen leren dat je bij een beschrijving ook aandacht kunt besteden aan details. De leerlingen leren dat je naar aanleiding van de informatie in een mededeling of bericht kunt constateren wat je weet. <p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. <p>Woordbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: 				<p>Methode Zin in Taal deel C Taalboek C1 eenheid 2 t/m 5 en C2 eenheid 6 t/m 8 Taalmaatje C</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekenklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Aanleren van gespreksregels. Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. Inspelen op vragen. Stimuleren van het zelfstandig werken. 			2 uur per week	

- lidwoorden (de, het, een),
- zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden
- werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd, scheidbaar samengestelde werkwoorden, de woordenboekvorm en de persoonsvorm.
- bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking.
- verwijswaarden

Zinsbouw:

- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand is/wordt/blijft.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wat iets of iemand overkomt/ overkomen is.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat heeft gedaan/wat er is gebeurd.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand geworden/geweest is.
- De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend en onderschikkend)
- De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn.
- De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt, vraagteken en komma)
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn, waar ze zijn en wanneer.

Schrijven:

- De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven.
- De leerlingen leren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving, een brief, een mededeling, een recensie en een informatieve tekst.
- De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop.
- De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken, de inhoud herordenen en tekstdelen herformuleren)

Schriftelijke taal (basis aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 12 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing</p> <p>Spreken/luisteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen dat je bij een verslag moet kunnen improviseren. De leerlingen leren dat als je iets (voor)leest, je je kunt identificeren met de hoofdpersoon. De leerlingen leren dat je een antwoord kunt verduidelijken door meer informatie te geven. De leerlingen leren dat je bij een uitleg hoofd- en bijzaken kunt onderscheiden. De leerlingen leren dat je voorkennis kunt gebruiken om nieuwe ervaringen sneller en beter te verwerken. De leerlingen leren dat je soms moeite moet doen om een ander te begrijpen. <p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. <p>Woordbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: <ul style="list-style-type: none"> lidwoorden (de, het, een), zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden 				<p>Methode Zin in Taal deel B en C Taalboek B2 eenheid 9 en 10 en C1 eenheid 1 t/m 4 Taalmaatje B en C</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekenklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Aanleren van gespreksregels. Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. Inspelen op vragen. Stimuleren van het zelfstandig werken. 			2 uur per week	

<ul style="list-style-type: none"> - werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd, scheidbaar samengestelde werkwoorden, de woordenboekvorm en de persoonsvorm. - bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking. - verwijzwoorden <p>Zinsbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand is/wordt/blijft. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wat iets of iemand overkomt/ overkomen is. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat heeft gedaan/wat er is gebeurd. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand geworden/geweest is. • De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend en onderschikkend) • De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn. • De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt, vraagteken en komma) • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn, waar ze zijn en wanneer. <p>Schrijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven. • De leerlingen leren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving, een brief, een mededeling, een recensie en een informatieve tekst. • De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop. • De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken, de inhoud herordenen en tekstdelen herformuleren) 		
--	--	--

Schriftelijke taal (minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing</p> <p>Spreken/luisteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen dat je bij een verslag moet kunnen improviseren. De leerlingen leren dat als je iets (voor)leest, je je kunt identificeren met de hoofdpersoon. De leerlingen leren dat je een antwoord kunt verduidelijken door meer informatie te geven. De leerlingen leren dat je bij een uitleg hoofd- en bijzaken kunt onderscheiden. De leerlingen leren dat je voorkennis kunt gebruiken om nieuwe ervaringen sneller en beter te verwerken. De leerlingen leren dat je soms moeite moet doen om een ander te begrijpen. <p>Woordenschat:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. <p>Woordbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: <ul style="list-style-type: none"> lidwoorden (de, het, een), zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden 				<p>Methode Zin in Taal deel B en C Taalboek B2 eenheid 9 en 10 en C1 eenheid 1 t/m 4 Taalmaatje B en C</p> <p>Ondersteuning door de F&L methode</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Aanleren van gespreksregels. Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. Inspelen op vragen. Stimuleren van het zelfstandig werken. 			2 uur per week	

<ul style="list-style-type: none"> - werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd, scheidbaar samengestelde werkwoorden, de woordenboekvorm en de persoonsvorm. - bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking. - verwijzwoorden <p>Zinsbouw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand is/wordt/blijft. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wat iets of iemand overkomt/ overkomen is. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat heeft gedaan/wat er is gebeurd. • De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand geworden/geweest is. • De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend en onderschikkend) • De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn. • De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt, vraagteken en komma) • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen • De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn, waar ze zijn en wanneer. <p>Schrijven:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven. • De leerlingen leren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving, een brief, een mededeling, een recensie en een informatieve tekst. • De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop. • De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven, een tekst langer maken, de inhoud herordenen en tekstdelen herformuleren) 		
--	--	--

Schriftelijke taal (< minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 TLL 1 t/m 14	≥E4 TLL 15 t/m 22	≥E5 ZIT A1, A2: 6,7	≥M6 -E6 ZIT A2: 8t/m10, B1: 1 t/m 4	≥M7 ZIT B1: 5 , B2 C1: 1	≥(E7)M8 ZIT C1: 2 t/m 5 C2: 6 t/m 8	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 TLL 1 t/m 11	M4 TLL 12 t/m 19	E4-M5 ZIT A1,A2:6	M5-E5 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	M6-E6 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E6- E7 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
Minimum	PrO/LWOO	M3 TLL 1 t/m 11	E3 TLL 12 t/m 17	M4 ZIT A1, A2: 6	E4 ZIT A2: 7 t/m10, B1: 1,2	E4-E5 ZIT B1: 3 t/m 5 B2: 6 t/m 8	E5-M6 ZIT B2: 9,10 C1: 1 t/m 4	
<minimum	PrO	≤ M3 TLL 1 t/m 11	≤ E3 TLL 12 t/m 17	≤E3 ZIT A1	≤ M4 ZIT A2	≤ M4 ZIT A2	≤ M5 ZIT B1	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Kerdoelen: A mondelinge taalvaardigheid B leesvaardigheid C schrijfvaardigheid D taalbeschouwing Spreken/luisteren: <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren dat doorvragen betere, duidelijker antwoorden oplevert. De leerlingen leren dat een uitleg duidelijker wordt als je belangrijke zaken herhaalt of op een andere manier zegt. De leerlingen leren dat je commentaar kunt leveren op ervaringen, meningen en emoties. De leerlingen leren dat je gemakkelijker met iemand praat die dezelfde interesses of emoties heeft. De leerlingen ervaren dat sprookjes gemeenschappelijke verhalen zijn om samen te beleven. Woordenschat: <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren woorden; woordbetekenissen en relaties tussen woorden. De leerlingen leren woorden leren; strategieën voor het leren van woorden en kennis over woorden. Woordbouw: <ul style="list-style-type: none"> De leerlingen leren de volgende woordbouwprincipes en woordsoorten: <ul style="list-style-type: none"> lidwoorden (de, het, een), zelfstandige naamwoorden: enkelvoud en meervoud, samenstellingen, verkleinwoorden 				Methode Zin in Taal deel B Taalboek B1 Taalmaatje B Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekenklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Aanleren van gespreksregels. Leiden van ervarings- en/of leergesprekken. Veel aandacht (middels viertakt model) voor woorden uit de tekst en /of de opdrachten. Veel aandacht voor taalbeschouwing (formulering, woordvorming, zinsstructuur, zinssoorten, werkwoorden enz.) Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen/opdrachten. Nabespreken van de gemaakte oefeningen/opdrachten. Inspelen op vragen. Stimuleren van het zelfstandig werken. 			2 uur per week	

- werkwoorden: tegenwoordige tijd, verleden tijd en scheidbaar samengestelde werkwoorden, bijvoeglijke naamwoorden: met of zonder buigings-e (mooie) en de trappen van vergelijking.
- verwijswoorden

Zinsbouw:

- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat doet/deed.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand is/wordt/blijft.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wat iets of iemand overkomt/ overkomen is.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen wie wat heeft gedaan/wat er is gebeurd.
- De leerlingen leren dat er zinnen zijn die vertellen hoe/wat iets of iemand geworden/geweest is.
- De leerlingen leren dat er samengestelde zinnen zijn (nevenschikkend)
- De leerlingen leren dat er vertel- en vraagzinnen zijn.
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor mensen, dieren en dingen
- De leerlingen leren dat er woorden zijn voor wat mensen, dieren en dingen doen, hoe ze zijn, waar ze zijn en wanneer.
- De leerlingen leren zinsgrenzen (hoofletter, punt en vraagteken).

Schrijven:

- De leerlingen leren het verschil tussen spreken en schrijven.
- De leerlingen leren dat er verschillende tekstsoorten zijn, zoals een verslag, een verhaal, een gedicht, een beschrijving en een brief.
- De leerlingen leren hoe het schrijfproces verloopt (associëren, brainstormen, verzamelen, selecteren, bewerken, aantekeningen maken). Het plezier in het schrijven staat voorop.
- De leerlingen leren een tekst te herschrijven (klad schrijven en een tekst langer maken).

Spelling (verdiept aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. Maakt de controledicties en de einddicties voldoende. Specifiek: <ul style="list-style-type: none"> Spelt woorden met moeilijke letters: <ul style="list-style-type: none"> Q ((aquarium) X (taxi, examen, excuses) Y (hobby, gymnastiek) Spelt woorden waarin de /s/ geschreven wordt als c. (citroen, centrum) Spelt woorden waarin de/k/ geschreven wordt als c. (camera, risico) Spelt woorden waarin /t/ geschreven wordt als th. (theater) Spelt woorden met een trema. (reünie, ruïne, knieën) Spelt woorden met iaal, eaal, ueel, ieel. (ideaal, financieel) Spelt woorden met isch (e) (kritisch, logische) Spelt woorden met de uitgangen: <ul style="list-style-type: none"> -tie (actie, politie) -teit (kwaliteit, universiteit) -heid (gezondheid, verkoudheid) Werkwoordspelling algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse werkwoorden. Schrijft deze werk woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. 				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 8 Werkwoordspelling in de lift-plus: niveau 3 en 4 Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus “Net iets meer” – verrijkingstof Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. Aanbieden van auditieve oefeningen. Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. Nabespreken van de gemaakte oefeningen 			1,5 uur per week	

<ul style="list-style-type: none"> • Maakt de toetsen voldoende. <p>Werkwoordspelling specifiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vervoegt en spelt werkwoorden op –ven of -zen: tijd van nu • Vervoegt en spelt werkwoorden op –ven of –zen: tijd van toen • Vervoegt en spelt werkwoorden met zogenaamde dubbelvormen: tijd van nu - tijd van toen, onderwerp: meer • Vervoegt en spelt werkwoorden met zogenaamde dubbelvormen: tijd van nu - tijd van toen, onderwerp: één of meer • Vervoegt en spelt werkwoorden in tijd van nu – tijd van toen, onderwerp: één (-t/-d/-dt) of meer. • Vervoegt en spelt werkwoorden op –ven of -zen: voltooid deelwoord • Vervoegt en spelt werkwoorden met zogenaamde dubbelvormen: tijd van nu – voltooid deelwoord • Vervoegt en spelt werkwoorden met zogenaamde dubbelvormen: den-werkwoorden: tijd van nu – voltooid deelwoord • Vervoegt en spelt werkwoorden in de tijd van nu – voltooid deelwoord • (-t/-d/-n) • Kent voor werkwoordspelling noodzakelijke begrippen: tegenwoordige tijd, verleden tijd, persoonsvorm, hele werkwoord, enkelvoud en meervoud. • Spelt moeilijke werkwoordsvervoegingen in de tegenwoordige tijd, verleden tijd en voltooid deelwoord. • Vervoegt en spelt het bijvoeglijk gebruikt voltooid deelwoord. 		
--	--	--

Spelling (basis aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv.2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. Maakt de controledicties en de einddicties voldoende. Specifiek: <ul style="list-style-type: none"> Spelt woorden met drie of meer klankgroepen. Past de regels van de luistervink, klinkerdief en verdubbelaar toe bij woorden van drie of meer klankgroepen. Spelt verkleinwoorden op -je, -tje, -pje, -etje, kje. (kusje, verhaaltje, bloempje, bruggetje, koninkje) Spelt verkleinwoorden waarbij de korte klank in een lange klank verandert (blad-blaadje) Spelt verkleinwoorden waarbij de lange klank anders geschreven wordt dan in de grondwoorden. (la-laetje) Spelt woorden waar bij verlenging de f in een v of de s in een z verandert (brief-brieven, neus-neuzen) Spelt woorden die in het meervoud s krijgen. (vogel-vogels) Spelt woorden die in het meervoud 's krijgen (opa's, kano's, menu's, ski's) Spelt woorden die in het meervoud -eren krijgen. (kind-kinderen) Spelt woorden waarin de /ie/ geschreven wordt als i. (piloot, uniform) Spelt woorden met moeilijke letters: <ul style="list-style-type: none"> Q ((aquarium) X (taxi, examen, excuses) Y (hobby, gymnastiek) 				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 7 en 8 Werkwoordspelling in de lift-plus: niveau 2 blz. 27 t/m 48 Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus 'Meer en weer' - generalisatiestof Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. Aanbieden van auditieve oefeningen. Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. Nabespreken van de gemaakte oefeningen. 			1,5 uur per week.	

<ul style="list-style-type: none"> • Spelt woorden waarin de /s/ geschreven wordt als c. (citroen, centrum) • Spelt woorden waarin de/k/ geschreven wordt als c. (camera, risico) • Spelt woorden waarin /t/ geschreven wordt als th. (theater) • Spelt woorden met een trema. (reünie, ruïne, knieën) • Spelt woorden met iaal, eaal, ueel, ieel. (ideaal, financieel) • Spelt woorden met isch (e) (kritisch, logische) • Spelt woorden met de uitgangen: <ul style="list-style-type: none"> - -tie (actie, politie) - -teit (kwaliteit, universiteit) - heid (gezondheid, verkoudheid) <p>Werkwoordspelling algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse werkwoorden. • Schrijft deze werk woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. • Maakt de toetsen voldoende. <p>Werkwoordspelling specifiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vervoegt en spelt voltooid deelwoorden eindigend op -t/-d (gepakt, gebeld) • Vervoegt en spelt voltooid deelwoorden op –n (gegeten, gefloten) 		
---	--	--

Spelling (minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. 2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. Maakt de controledicties en de einddicties voldoende. Specifiek: <ul style="list-style-type: none"> Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de eerste onbeklemtoond is, de zogenaamde kopstukken be ,ge en ver (begin, gezin, verhaal) Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met een -e- worden geschreven, het zogenaamde staartstuk -e- (goede, buiten) Spelt woorden van twee klankgroepen waarvan de tweede onbeklemtoond is en met -ig of -lijk worden geschreven, de zogenaamde staartstukken -ig en -lijk. (aardig, moeilijk) Spelt woorden van twee klankgroepen met de klanken aa, ee, oo, uu aan het einde van de eerste klankgroep, de zogenaamde regel van de klinkerdief . (water, beker, molen, buren) Spelt woorden met de klanken aa, ee, oo, uu achteraan (ja, nee, zo, nu) Spelt woorden van twee klankgroepen met de klanken a, e, i, o, u aan het eind van de eerste klankgroep, de zogenaamde regel van de verdubbelaar. (appel, letter, zitten, koffer, jullie) Werkwoordspelling algemeen: <ul style="list-style-type: none"> Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse werkwoorden. Schrijft deze werk woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane 				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 6 Werkwoordspelling in de lift-plus: niveau1 en 2 t/m blz. 26 Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. Aanbieden van auditieve oefeningen. Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. Nabespreken van de gemaakte oefeningen Interventie Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus "Nog een keer " – herhalingsstof voor uitvallers			1,5 uur per week	

<p>schriftelijke taalgebruik.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt de toetsen voldoende. <p>Werkwoordspelling specifiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent voor werkwoordspelling noodzakelijke begrippen (werkwoord, tijd van nu, woordenboekvorm, onderwerp e.d.) • Vervoegt en spelt gewone werkwoorden in de tijd van nu (o.t.t.)(wij lopen, ik loop, hij loopt) • Vervoegt en spelt werkwoorden op –den in de tijd van nu(o.t.t.)(wij vinden, ik vind, hij vindt) • Vervoegt en spelt bijzondere werkwoorden in de tijd van nu (o.t.t.) (hij heeft, jij bent) • Vervoegt en spelt werkwoorden zonder klankverandering in de tijd van toen, door middel van –te(n) en –de(n). (o.v.t.)(ik maakte, zij hoorden) • Vervoegt en spelt werkwoorden met klankverandering in de tijd van toen(o.v.t.)(wij liepen, wij kochten, hij ging) 		
--	--	--

Spelling (< minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 niv. 1.1	≥E4 niv. 1.2 en 2 niv. 3 1 t/m 18	≥E5 niv. 3 en 4 niv. 5 1 t/m 25	≥M6 -E6 niv. 5 en 6 1 t/m 14; ww. niv. 1	≥M7 niv. 6 en 7 ww. niv. 2	≥(E7)M8 niv. 8 ww niv. 3 en 4	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 niv. 1.1	M4 niv. 1.2 en 2	E4-M5 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	M5-E5 niv. 4 en 5	M6-E6 niv. 6 ww. niv. 1, 2 1 t/m 26	E6- E7 niv. 7 en 8 ww. niv. 2 27 t/m 48	
Minimum	PrO/LWOO	M3 niv. 1.1	E3 niv. 1.2	M4 niv. 2	E4 niv. 3 niv. 4 1 t/m 23	E4-E5 niv. 4 en 5	E5-M6 niv. 6 ww. niv 1, 2 1 t/m 26	
<minimum	PrO	≤ M3 niv. 1.1 t/m 27	≤ E3 niv. 1.1	≤E3 niv. 1.1 en 1.2	≤ M4 niv. .2 niv. 3 1 t/m 28	≤ M4 niv. 2 en 3	≤ M5 niv. 4 en 5	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
Algemeen: <ul style="list-style-type: none"> • Kent de schrijfwijze van veel voorkomende Nederlandse woorden. • Schrijft deze woorden goed bij de spellinglessen en in zijn/haar spontane schriftelijke taalgebruik. • Maakt de controledictees en de einddictees voldoende. Specifiek: <ul style="list-style-type: none"> • Spelt woorden met aai, ooi, oei • Spelt woorden met eer, oor, eur • Spelt woorden met d of t achteraan. • Spelt woorden met ij of ei. • Spelt woorden met ch(t) en g(t). • Spelt woorden met au en ou • Spelt woorden met uw, eeuw, ieuw • Spelt woorden met twee betekenisvolle klankgroepen (oorbel, broodmes) • Past de regel van de luistervink toe bij woorden die uit twee klankgroepen bestaan. 				Methode Spelling in de lift-plus: niveau 4 en 5 Ondersteuning door de F&L methode Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> • Ter ondersteuning de klanken aanbieden in de kleuren van de F&L methode, d.w.z. de lange klanken geel en de korte klanken groen, de tweetekensklanken rood en de medeklinkers blauw. • Structuur van de woorden duidelijk maken door middel van visualisatie van de klankenmerken en de daaraan gekoppelde regels. F & L methode; poster met klank-kleuren. • Bespreken van de betekenis van nieuwe woorden. • Oriëntatie geven op het nieuwe probleem. • Aanbieden van auditieve oefeningen. • Uitleg geven over en voordoen van de oefeningen. • Nabespreken van de gemaakte oefeningen Interventie Kopieerbladen van Spelling in de lift-plus “Nog een keer “ – herhalingsstof voor uitvallers			1,5 uur per week	

Rekenen (verdiept aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>M8 en E8 8A en 8B Wiskundig inzicht en handelen 55. kan cijferend rekenen 56. interpreteert grafieken en tabellen Getallen en bewerkingen 57. plaatst grote getallen op de getallenlijn: duizend, miljoen, miljard 58. plaatst breuken en kommagetallen in relatie tot en laar op een getallenlijn. 59. splitst getallen tot een miljoen 60. maakt optel en aftreksommen boven de 1000 61. rondt grote getallen en komma getallen af 62. maakt schattingen tot in de miljoen 63. rekt handig d.m.v. halveren of verdubbelen 64. rekt komma sommen uit. 65. voert berekeningen met rekenmachine uit 66. drukt een verhouding uit in een percentage 67. vergelijkt en rekt met onregelmatige breuken 68. berekent de waarde van een vreemde valuta in euro's e.a.o Meten 69. begrijpt onderlinge relatie tussen inhoudsmaten als liter, kubieke decimeter; rekt om van de ene maatsoort in de andere 70. ziet rekenkundige relaties tussen lengte/breedte en oppervlakte en tussen lengte/breedte/hoogte en inhoud 71. drukt maten in verhouding tot elkaar uit, ook in kommagetallen 72. brengt ordening in tijd aan vanuit geschiedenis, denkt van daaruit in eeuwen, jaartallen en rekt met jaren. Meetkunde 73. begrijpt hogere schaalgetallen en bepaalt werkelijke afstand op basis van de schaal 74. Bepaalt op welke schaal een afbeelding is afgebeeld 75. Tekent plattegrond van een verdieping van de school op schaal 1:50</p>				<p>Methode: Wis & Reken Werkboek 1 en 2 Varia 1 en 2 Wisboek 1 en 2</p> <p>Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na instructie zelfstandig laten werken • Talige vraagstukken visueel maken en gezamenlijk aanpakken • Essentiele rekenkundige begrippen toelichten 			4 uur per week	

Rekenen (basis aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
M7 en E7 7A en 7B 76. rekent (steeds) handig(er) 77. past verhoudingstabellen toe 78. past begrippen; etmaal, kwartaal, dozijn, gros toe 79. rekent met grote getallen: miljoen 80. rekent met kommagetallen 81. rekent met procenten 82. optellen van breuken en decimalen ($1,40 + \frac{1}{4}$) 83. cijferend optellen en aftrekken met kommagetallen 84. cijferend vermenigvuldigen 85. cijferend delen 86. rekent met zakrekenmachine 87. meten: uitbreiden van de kennis van het metriekstelsel incl. het werken met cm ³				Methode: Wis & Reken Werkboek 1 en 2 (groep 7) Varia 1 en 2 (groep 7) Wisboek 1 en 2 (groep 7) Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel Leerkracht aanpak <ul style="list-style-type: none"> • Talige vraagstukken visueel maken en gezamenlijk aanpakken • Essentiële rekenkundige begrippen toelichten • Hardop voordoen (denkstappen) • Stap voor stap aanbieden • Leerstof vertragen • Herhaling en verlengde instructie bieden. • Klassikale instructie en gezamenlijk verwerken 			4 uur per week	

Rekenen (minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>M6 6A</p> <p>88. lost sommen boven de 100 op door ze onder elkaar te zetten (cijferend optellen en aftrekken)</p> <p>89. vermenigvuldigt boven de 10 (4 x 15, 5 x 300)</p> <p>90. maakt delingen met restgetallen (48 : 5 = 9 rest 3)</p> <p>91. rekent met eenvoudige breuken</p> <p>92. meten en meetkunde: uitbreiden van de kennis van het metriekstelsel incl. het werken met vierkante centimeters</p> <p>E6 6B</p> <p>93. heeft getalbegrip tot en met 100000</p> <p>94. rekent eenvoudige erbij en eraf sommen tot en met 100000 uit (nog niet over het tiental)</p> <p>95. rekent vermenigvuldigen van het type 10 x 48, 100 x 48, 30 x 40 vlot uit</p> <p>96. rekent deelsommen vlot uit</p> <p>97. rekent met breuken</p> <p>98. oriëntatie in de tijd: werkt met jaarkalender, tijdsbalken, en schatten van tijdsduur,</p> <p>99. meten en meetkunde: temperaturen, kan plaats en richting bepalen</p> <p>100. past schalen toe (als 1 cm op de kaart in werkelijkheid 500 meter is, dan is 4 cm 2000 meter en dus 2 kilometer),</p>				<p>Methode:</p> <p>Wis & Reken</p> <p>Werkboek 1 en 2 (groep 6)</p> <p>Varia 1 en 2 (groep 6)</p> <p>Wisboek 1 en 2 (groep 6)</p> <p>Getallenlijn tot en met 100</p> <p>Didactische aanpak:</p> <p>Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Talige vraagstukken visueel maken en gezamenlijk aanpakken • Essentiële rekenkundige begrippen toelichten • Hardop voordoen (denkstappen) • Stap voor stap aanbieden • Leerstof vertragen • Herhaling en verlengde instructie bieden. • Klassikale instructie en gezamenlijk verwerken <p>Interventieprogramma:</p> <p>Voor kinderen die structurele moeite hebben met het automatiseren t/m 100.</p> <p>Methode Vlot</p> <p>Boekje 6</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekenen tot 1000 met/zonder honderdtal overschrijding 			4 uur per week	

Rekenen (<minimum aanbod groep 8)

Niveau	Uitstroom	Groep						8
		3	4	5	6	7		
Verdiept	≥VMBO T	≥E3 3B	≥E4 4B	≥E5 5B	≥M6 -E6 6A- 6B	≥M7 7A-7B	≥(E7)M8 8B	
Basis	VMBO KB/ BB	M3 3A2/3B	M4 3B/4A	E4-M5 4B-5A	M5-E5 5A-5B	M6-E6 6A-6B	E6- E7 6B-7A-7B	
Minimum	PrO/LWOO	M3 3A1/3A2	E3 3A2/3B	M4 4A	E4 4B	E4-E5 4B-5A-5B	E5-M6 5B- 6A	
<minimum	PrO	≤ M3 3A1	≤ E3 3A2	≤E3 3B	≤ M4 4A	≤ M4 4A	≤ M5 5A	
Na te streven doelen				Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak			Frequentie	
<p>M4 4A</p> <p>19. sommen tot tien zijn geautomatiseerd</p> <p>20. ordent hoeveelheden tot en met honderd</p> <p>21. herkent en schrijft cijfers tot en met honderd</p> <p>22. telt met stappen van tien verder en terug vanaf een willekeurig getal</p> <p>23. rekent eenvoudige erbij sommen tot en met honderd uit, zoals $20 + 30$, $20 + 3$</p> <p>24. rekent eenvoudige eraf sommen tot en met honderd uit, zoals $60 - 40$, $65 - 5$,</p> <p>25. rekent erbij en eraf sommen over het tiental uit, zoals $(3 + 9)$, $12 - 3$)</p> <p>26. automatiseert de tafels van 10, 5, 2 en 1</p> <p>27. oriëntatie in tijd: hele en halve uren op de klok</p> <p>28. maakt kennis met rekenen met geld</p> <p>E4 4B</p> <p>29. rekent erbij sommen tot en met honderd uit, zoals $62 + 24$</p> <p>30. rekent eraf sommen tot en met honderd uit, zoals $79 - 45$</p> <p>31. rekent erbij en eraf sommen over tientallen uit, zoals $45 + 8$, $63 - 7$</p> <p>32. automatiseert de tafels 3, 4,6,8, en 9</p> <p>33. rekent met kleine geldbedragen</p> <p>34. ordent hoeveelheden boven de honderd</p> <p>35. herkent en schrijft cijfers boven de honderd</p> <p>36. automatiseert de tafels 0 t/m 10</p> <p>37. oriëntatie in tijd: maandkalender, kwart over en kwart voor op de klok</p> <p>38. past de meetkundige begrippen cm en meter juist toe</p> <p>M5 5A</p> <p>39. de tafels van 0 t/m10 zijn geautomatiseerd</p> <p>40. eraf en erbij sommen over het tiental zijn geautomatiseerd ($3+8$, $11-8$)</p> <p>41. rekent erbij en eraf sommen tot 100 uit het hoofd</p> <p>42. ordent getallen tot en met 1000</p> <p>43. herkent en schrijft getallen tot en met 100</p> <p>44. telt met sprongen van 10 en 100 verder en terug tot en met 1000</p> <p>45. rekent eenvoudige erbij en eraf sommen boven de 100 tot 1000 uit het hoofd ($500 - 50$, $595 + 30$)</p> <p>46. oriëntatie in de tijd: kan klok kijken</p>				<p>Methode:</p> <p>Wis & Reken</p> <p>Werkboek 1a, 1b, 2a en 2b (groep 4), werkboek 1 (groep 5)</p> <p>Varia 1 en 2 (groep 4), varia 1 (groep 5)</p> <p>Wisboek 1 en 2 (groep 4), wisboek 1 (groep 5)</p> <p>Getallenlijn tot en met 100</p> <p>Basisstrategieën:</p> <p>Dubbelen, bijna dubbelen</p> <p>Halveren</p> <p>Rekenen via de 10 ($15-8 =$ eerst 5 en dan 3 er af).</p> <p>Later worden de strategieën aangeleerd als:</p> <p>Rijgen : $64 + 24 = 64 + 20 + 4$</p> <p>Splitsen: $79-45 = 70 - 40$ en $9 - 5$</p> <p>Rekenen met teveel: $36 + 29 = 36 + 30 - 1$</p> <p>Rekenen langs rond getal: $39 + 16 = 40 + 15$</p> <p>Didactische aanpak:</p> <p>Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p> <p>Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> * hardop voordoen (denkstappen) * stap voor stap aanbieden * leerstof vertragen * herhaling en verlengde instructie bieden. * klassikale instructie en gezamenlijk verwerken <p>Er is veel aandacht voor de tafelsommen middels concreet materiaal en inzet van een getallenlijn waarop de sprongen getoond kunnen worden. In de klas zijn enkele tafels zichtbaar gemaakt. Er wordt steeds maar 1 tafel tegelijk centraal gesteld. Er wordt kort en</p>			4 uur per week	

<p>47. meten: rekenen met maten, zoals liters, kilometers ed. 48. meetkunde: oppervlakte, inhoud, rekenen met tabellen, grafieken en plattegronden.</p>	<p>vaak geoefend. Er wordt gebruik gemaakt van de inoefenstrategie “akoestisch of zingend” opzeggen. Er worden tafelspelletjes en bingo’s gedaan los van de methode. De lastige tafels worden op een tafelkaart getoond m.b.v. steunpunten of juist enkele lastig te automatiseren sommen (nooit een kaart met alle tafels compleet getoond). Ouders worden op de hoogte gebracht van de tafel die geoefend wordt.</p> <p>Ter bevordering van het automatiseren van de tafels: Mijn tafelboek 1</p> <p>Interventieprogramma: Voor kinderen die structurele moeite hebben met het splitsen, het automatiseren t/m 10, het automatiseren t/m 20 en het automatiseren tot 100.</p> <p>Methode Vlot Boekje 1b – 1e</p> <ul style="list-style-type: none"> • splitsen • automatiseren t/m 10 <p>Boekje 3</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekenen tot 20 zonder tiental overschrijding <p>Boekje 2a en 2b</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekenen tot 20 met tiental overschrijding <p>Boekje 4a</p> <ul style="list-style-type: none"> • getalbegrip voor getallen t/m 100 <p>Boekje 4b</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekenen tot 100 zonder tiental overschrijding <p>Boekje 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekenen tot 100 met tientaloverschrijding <p>Boekje 6</p> <ul style="list-style-type: none"> • rekenen tot 1000 met/zonder honderdtal overschrijding 	
--	--	--

Engels - groep 8

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<ol style="list-style-type: none"> 1. Begrijpt een eenvoudige korte geschreven Engelse tekst met illustraties (ansichtkaart, stripverhaal) 2. Begrijpt korte gesproken zinnen in alledaagse situaties (weg wijzen, vraag in de winkel) 3. Telt in het Engels tot 12 4. Kent Engelse woorden in de categorieën familieleden, dieren, winkels en dagen 5. Voert een eenvoudige conversatie (zichzelf voorstellen, boodschappen doen, de weg vragen) 6. Spreekt een Engels woord uit nadat deze is voorgezegd (imiteert Engels accent) 7. Noemt het Engelse alfabet 8. Schrijft enkele Engelse woorden (familieleden, dieren, winkels, dagen van de week) 9. Schrijft korte Engelse zinnen 10. Zoekt de betekenis en spelling van een Engels woord in een woordenlijst 	<p>Hello You 7</p> <p>Muziek teksten</p> <p>Losse werkbladen</p>	<p>30 min. per week</p>

Sociaal-emotionele ontwikkeling basis aanbod - groep 8

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Zelfbeeld De leerlingen leren met gevoel voor zelfvertrouwen en zelfwaardering omgaan met de eigen mogelijkheden en grenzen en leren uiting geven aan eigen wensen, gevoelens en opvattingen.</p> <p>Jezelf presenteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft feedback op een prettige manier • Reageert adequaat op opbouwende kritiek (doet er iets positiefs mee) • Geeft zijn mening over een onderwerp uit het nieuws <p>Een keuze maken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Benoemt dat er situaties zijn waarin je niet wil of kan kiezen • Maakt een afweging bij een dilemma of complexe keuze en komt tot een standpunt (besluiten dat hij een gevonden voorwerp teruggeeft) • Noemt argumenten waardoor een ander tot een andere keuze komt dan zichzelf <p>Opkomen voor jezelf</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komt voor zichzelf op bij ongewenste aanrakingen/uitgingen • Spreekt een volwassene aan (op adequate manier) op gemaakte afspraken • Zoekt hulp wanneer een ander niet goed reageert op aangeven van grenzen • Durft mening ook te geven als die anders is dan de rest van de groep • Geeft een vriend(in) aan wat hij wel en niet fijn vindt in de vriendschap <p>Omgaan met je beperking/stoornis</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft verschillen in beperkingen/ stoornissen aan tussen hemzelf en anderen (druk, snel afgeleid, moeite met contact leggen) • Maakt een reële inschatting van de schoolsoort waar hij naar toe kan gaan rekening houdend met zijn mogelijkheden <p>Sociaal gedrag De leerlingen leren naar algemeen geaccepteerde normen en waarden omgaan met anderen en leren samenwerken aan een gezamenlijke taak of gezamenlijk spel en leren omgaan met conflictsituaties.</p> <p>Ervaringen delen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voelt aan wat 'foute' grapjes zijn en stemt gedrag hierop af (niet meedoen) • Past informatie aan aan vertrouwde luisteraar • Geniet samen met anderen van een gedeeld succes • Valt iemand die iets vertelt niet in de rede met eigen ervaringen <p>Aardig doen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reageert vriendelijk bij minder leuk voorstel van de ander • Merkt het als een ander zich gekwetst voelt en stemt zijn gedrag hierop af • Zorgt dat hij een ander niet kwetst 	<p>Methode: Kinderen en hun sociale talenten Lesmap voor de bovenbouw: groep 8</p> <p>Ervaringen delen: Vasten De sportdag</p> <p>Aardig doen: Wat hoort Zit mijn haar goed? Ik vind jou</p> <p>Samen spelen en werken: Ik vind het geen goed idee We komen er niet uit Nieuwe vrienden Afspraak is afspraak</p> <p>Een taak uitvoeren: Hoe zal ik het doen? Hoe heb ik het gedaan?</p> <p>Jezelf presenteren: Het verboden woord De club</p> <p>Een keuze maken: Jij kiest toch voor mij? Verkeerd gekozen?</p> <p>Opkomen voor jezelf: Ho eens even Lekker uit</p> <p>Omgaan met ruzie: Hangen met ruzie Wat is er aan de hand Wat gaat te ver</p> <p>De thema's staan jaarlijks schoolbreed gepland. Ouders worden middels nieuwsbrief op de hoogte gesteld van de thema's. De onderwerpen komen elk jaar terug, maar steeds gecompliceerder (cyclisch leermodel).</p> <p>Standaard Leerkracht aanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • De opbouw van de lessen wordt gevolgd: eerste 30 minuten voor de 	<p>2 x 30 minuten per week</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Geeft zijn mening over 'wat hoort en wat niet hoort' • Komt op voor een leerling die in groepsverband gepest wordt <p>Omgaan met ruzie</p> <ul style="list-style-type: none"> • Benoemt wat hij bij een ruzie wel/geen acceptabel gedrag vindt • Bedenkt een compromis • Benoemt dat een meningsverschil niet tot ruzie hoeft te leiden • Benoemt hoe iemand die kritiek of een negatieve reactie krijgt zich kan voelen • Verwoordt beide standpunten bij ruzie tussen zijn partij en een tegenpartij • Voorkomt ruzie door de ander tijdig aan te geven dat hij te ver gaat • Bemiddelt bij een ruzie tussen anderen 	<p>basis les, tweede dertig minuten voor een vervolg les, derde 30 minuten vervolg les, vierde 30 minuten voor uitloop en terugblik</p> <ul style="list-style-type: none"> • Naast de lessen zoals deze structureel vanuit de methode gegeven worden besteed de leerkracht het hele jaar door aandacht aan de sociaal-emotionele vorming. • Voor de kinderen is duidelijk welke regels er binnen de school en in de groep zijn. Hier is het hele jaar door aandacht voor. • De leerkracht ondersteunt leerlingen in het verwoorden van gevoelens. • De leerkrachten dragen zorg voor het welzijn van de leerling. Mogelijkheden worden versterkt . Onvermogen geaccepteerd. • De leerkracht laat merken dat elk gevoel mag maar niet elk gedrag. • De leerling wordt positief benaderd, het positieve wordt benadrukt, de leerkracht geeft blijk van vertrouwen en ondersteunt de leerling daar waar nodig is. • De leerkracht besteed structureel aandacht aan de sfeer en regels in de groep. <p>Extra aandacht / aanpak voor uw kind (indien nodig)</p> <p>Voor zorgleerlingen wordt gebruik gemaakt van het katern 'Kinderen en ... hun sociale talenten voor zorgleerlingen' bij de methode 'Kinderen en hun sociale talenten'</p>	
---	---	--

Leren leren - groep 8

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak
<p>De leerlingen leren belangstelling hebben voor de wereld om hen heen, ze leren deze gemotiveerd onderzoeken en daarin taken uitvoeren, waarbij ze gebruik maken van informatie, strategieën en vaardigheden en ze leren reflecteren op eigen handelen.</p> <p>Taakaanpak</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordeelt of hij een uitgevoerde taak goed had voorbereid en uitgevoerd • Schat in hoeveel taken hij afkrijgt binnen een bepaalde tijd • Plant taken voor een vakgebied of huiswerk (agendabeheer) <p>Zelfstandig doorwerken</p> <p>103. Werkt 30 minuten zelfstandig aan een taak</p> <p>104. Maakt een overzichtelijk en uitvoerbaar werkplan en brengt dit ten uitvoer</p> <p>Samenwerken</p> <p>105. Noemt een aantal van de eigen capaciteiten (wat kan je goed) en kenmerken (wat vind je belangrijk)</p> <p>106. Neemt (opbouwende) kritiek in ontvangst zonder boos te worden</p> <p>107. Wijzigt een afspraak met een motivering</p> <p>Reflectie op werk</p> <p>108. Legt aan anderen uit hoe hij zijn project heeft aangepakt</p> <p>109. Evalueert eigen werk (balans tussen positieve en negatieve punten)</p>	<p>Leren leren is geen apart vak. Het betreft meer een houding en gedrag van de leerling die gestimuleerd dient te worden door de leerkracht.</p> <p>Ter bevordering van deze doelen werken we in alle klassen met enkele vaste afspraken.</p> <p>Er zijn afspraken om de werkhouding te bevorderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Functionele prikkels voor in de klas • Creatieve en decoratieve prikkels op het prikbord • Rustig spreken • Visualiseren • Waar nodig inzet klankgebaren • Waar nodig inzet NMG <p>Ook zijn er afspraken rondom de inrichting van iedere groep. De klassen moeten uitdagend en toch rustig zijn. Balans hiertussen is omschreven in borgingsdocument 'klasseninrichting'.</p> <p>Samen klassenafspraken maken Les wisselend afsluiten met reflectie op product en proces Zelf nakijken</p>

Schrijven - groep 8

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Strategisch schrijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schrijft een instructieve tekst • Schrijft teksten met een complexere structuur bijv. werkstuk • Reflecteert voor, tijdens en na het schrijven op de tekst en het schrijfproces. • Gebruikt variatie in zinsbouw, woordkeus, afwisseling beschrijving en handeling , niet clichématig taalgebruik e.d.(stilistische kenmerken) <p>Technisch schrijven</p> <ul style="list-style-type: none"> • Schrijft meer dan 60 letters per minuut • Verbetert zijn eigen handschrift • Gebruikt aanhalingstekens correct 	<p>Methode: Schrijven in de basisschool Schrijfschrift 8</p> <p>Materialen: Wandkaart Letterkaarten Richtingkaarten Kopieerboek</p> <p>Leerkrachtaanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aandacht voor de zithouding • Aandacht voor de schrijfhouding • Aandacht voor de pengreep <p>Didactische aanpak: Doelgericht onderwijs door middel van het passend lesmodel</p>	<p>1 uur in de week</p>

Wereldoriëntatie - groep 8

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Mens en samenleving</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vertelt hoe hij gevaarlijke situaties kan voorkomen • Vertelt hoe een slachtoffer gerustgesteld kan worden • Verwoordt wat er moet gebeuren in een denkbeeldige ongeval situatie • Vertelt hoe te handelen bij iemand met een botbreuk • Weet hoe te handelen bij epilepsie (uit de buurt blijven, iemand waarschuwen) • Vertelt de noodzaak en de gevaren van (verkeerd) medicijngebruik • Is zich bewust dat hij keuzes kan maken op het gebied van voeding • Vindt informatie over gezonde voeding • Geeft aan waaruit een complete maaltijd uit bestaat (150 gr. groente, 2-3 aardappels of 2-3 lepels rijst/pasta, 50-100 gr. vlees) • Vertrouwt in eigen mogelijkheden om genotsmiddelen te weigeren • Geeft aan wat hij doet in een situatie om al dan niet te experimenteren met genotmiddelen • Geeft aan welke invloed het gebruik van een genotmiddel op eigen leven zou kunnen hebben • Geeft aan wat overmatig alcohol gebruik is en kent de gevolgen (slechtere concentratie, uitdroging, dik worden) • Geeft aan wat drugs is en wat het met je doet op korte en langere termijn • Geeft aan dat je de informatie uit reclames niet altijd kunt vertrouwen • Geeft voorbeelden van maatregelen in het eigen koopgedrag die goed zijn voor mensen in arme landen (Max Havelaar) • Geeft voorbeelden van maatregelen in het eigen koopgedrag die goed zijn voor het milieu/dieren (eko-keurmerk, recyclede spullen, proefdiervrij) • Denkt na en benoemt hoe vaak en hoe ze door reclame beïnvloed worden • Zoekt slukreclame in een serie • Geeft aan wat de grondwet is (de rechten en plichten voor 	<p>Bronnen voor deze lessen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Thema's uit Grote Reis deel 8 • Thema's uit Nieuwsbegrip • Internet • Eerder gegeven lessen door andere leerkrachten • Eigen creativiteit van zowel leerkracht als leerling. 	<p>0,75 uur per week</p>

<p>iedereen)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan wat belasting is (verplicht geld geven aan de overheid) • Geeft aan waarom het belangrijk is belasting te betalen (voor wegen, zorg aan ouderen, gehandicapten) • Geeft aan dat je stemrecht vanaf je 18e jaar krijgt • Kent enkele rechten van de mens (vrijheid van meningsuiting, vrijheid van religie, recht op leven) • Geeft bij een voorgelegde keuze de gevolgen voor verschillende personen aan (verschillend perspectief) • Doet mee aan vrijwilligersprojecten bestaande uit activiteiten die minder leuk zijn om te doen (het echt voor de ander doen) • Geeft bij gepresenteerde normen en waarden zijn eigen mening hierover • Kiest bij een moeilijk dilemma met tegenstrijdige waarden (brood stelen als je echt honger hebt) • Schat in wanneer een regel overtreden mag worden (te hard rijden om een leven te redden) • Benoemt dat geloof uit verschillende stromingen bestaat (islam: Soenni's en Shiïten, Christendom: katholieken en protestanten) • Noemt de oorsprong van enkele godsdiensten (boeddhisme in India) • Vertelt wat het wel/niet hebben van een bepaald geloof in zijn eigen leven zal hebben • Beargumenteert gedachten, gevoelens en meningen over gebruik van dieren (jagen, vissen en bio-industrie) • Benoemt alternatieven voor misbruik van dieren en bio-industrie • Legt uit waarom vernietigen van regenwouden ernstige gevolgen heeft voor het milieu • Benoemt maatregelen om de voedselkringloop in stand te houden (vangstquota, uitzetten van bedreigde dieren) • Benoemt bronnen en gevolgen van bodemvervuiling • Noemt bedreigingen van bossen (zure regen, verdroging, houtkap) • Geeft globaal een wat het broeikas effect inhoudt en dat dit negatief is <p>Oriëntatie op natuur en techniek</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft bij dieren de functie van een kleur (schut- of afschrikkleur) en soorten lichaamsbedekking aan (haren, 		
---	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • veren, speklaag, schubben en stekels) • Geeft aan waarom sommige dieren meerdere partners bevruchten (zoveel mogelijk voortplanting) • Geeft aan dat planten energie maken waarbij zuurstof vrijkomt • Geeft aan waarom planten energie opslaan (overwinteren, ontkiemen nieuwe planten uit zaad of bol) • Tekent een voedselketen • Geeft aan waarom bomen in de winter hun blad verliezen (niet genoeg licht en voedingsstoffen om bladeren te voeden) • Geeft aan dat vegetatie op een plek zonder bemoeienis van mensen door de tijd heen kan veranderen (kale plek wordt bos) • Vertelt dat schimmels moeilijk verteerbare resten afbreken • Geeft de functie van het skelet aan (stevigheid, bescherming, beweging) • Geeft lichamelijke veranderingen die horen bij de puberteit aan • Geeft het verschil tussen ingeademde en uitgeademde lucht aan (zuurstofgehalte) • Geeft aan wat vertering is en waar verteerd voedsel wordt opgenomen en onverteerd voedsel wordt verwijderd • Geeft bij enkele energievormen voorbeelden aan waar ze gebruikt worden (benzine, olie in de auto, gas bij het gasfornuis) • Geeft aan hoe kleuren van de regenboog ontstaan en dat andere kleuren uit wit licht worden geabsorbeerd • Geeft aan waaraan je kunt zien dat er zwaartekracht is (voorwerp valt omlaag) • Herkent verschillende soorten profielen in zijn omgeving (T-profiel, H-profiel) (constructies) • Geeft de functie van onderdelen van een product aan (vleugels van een vliegtuig om op te stijgen) (constructies) • Ontdekt dat een vertraging optreedt wanneer een tandwiel met weinig tanden een tandwiel met veel tanden aandrijft (overbrengingen) • Zoekt in zijn omgeving middelen waarmee energie vervoerd wordt (hoogspanningskabels, snoeren) (energie) • Ontdekt statische elektriciteit in zijn omgeving (energie) • Vertelt dat een regenboog bij regen en zon ontstaat • Leest de temperatuur af van diverse thermometers 		
--	--	--

<p>(digitaal, kwik)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meet de regen en de temperatuur gedurende een week en vult de resultaten in op een overzicht • Maakt een eigen regenmeter • Maakt een stevig bouwwerk van hout en/of metaal waarbij hij erop let dat verschillende vormen goed in elkaar passen (constructies en overbrengingen) • Maakt een stroomkring bestaande uit een stroombron, aanvoerdraad, stroomafnemer, afvoerdraad en schakelaar (energie en besturing) • Laat met een schaalmodel van aarde, zon en maan zien dat dag en nacht veroorzaakt wordt door de stand van deze hemellichamen • Geeft het verschil tussen zon en maan aan • Geeft aan dat het zomer is op het zuidelijk halfrond als het op het noordelijk halfrond winter is • Legt het principe van winter- en zomertijd uit • <p>Oriëntatie op ruimte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft verschillen in opbouw tussen buitenlandse steden en steden in Nederland aan (krottenwijken, genummerde straatnamen) • Geeft aan waarom op sommige plekken op de wereld veel of juist weinig mensen wonen (veel werkgelegenheid, lastig klimaat) • Kent enkele bezienswaardigheden in Europa (Eiffeltoren, Berlijnse muur) • Geeft aan waarom steden vaak aan een grote rivier liggen • Geeft aan op welke wijze afstanden binnen Europa steeds makkelijker te overbruggen zijn • Geeft oplossingen voor het fileprobleem (openbaar vervoer, carpoolen) • Kent landen met grote verschillen tussen arm en rijk • Geeft aan dat landen producten en grondstoffen bij elkaar afnemen (olie, exotisch fruit) • Geeft aan waarom sommige producten in lagelonenlanden worden gemaakt • Geeft aan in welke landen je met de euro kan betalen • Geeft verschillende motieven van vluchtelingen om te vluchten (politiek, economisch) • Geeft bij een land cultuurverschillen aan waardoor de leerling het lastig zou vinden om in dat land te wonen 		
---	--	--

<p>(vrouw mag niet werken)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan waarom EU-landen aantrekkelijk zijn voor migranten • Geeft aan waar en waarom in Nederland polders zijn aangelegd • Geeft aan hoe water in de Nederlandse geschiedenis een belangrijke rol heeft gespeeld bij de verdediging (waterlinie) • Geeft het verschil tussen een kanaal en een rivier aan (kanaal is aangelegd) • Geeft aan wat het Deltaplan inhoud • Kent functies van landschappen (bos zorgt voor houtproductie, recreatie, zuurstofproductie, woonplaats van dieren) • Geeft voorbeelden van kenmerken (klimaat, planten en dieren) van een savanne, steppe en toendra • Geeft aan dat de aarde bestaat uit platen en schollen • Geeft aan hoe bergen ontstaan (schollen tegen elkaar schuiven) • Geeft aan hoe vulkanen en aardbevingen ontstaan • Geeft aan wat een epicentrum is en waar deze voorkomen • Geeft voorbeelden van sociale en fysische gevolgen van natuurrampen zoals een vulkaan of aardbeving • Geeft aan dat klimaat het weer over een langere periode op een bepaalde plaats is • Geeft verschillen aan tussen een landklimaat en een zeeklimaat (landklimaat heeft extremere temperaturen) • Geeft kenmerken aan van verschillende klimaattypen (tropisch, gematigd, land-, pool- en droog klimaat) • Kent oorzaken en gevolgen van de klimaatveranderingen op de wereld (broeikaseffect, extremere temperaturen) • Benoemt en wijst de landen en hoofdsteden van Europa aan • Benoemt en wijst rivieren in Europa aan • Benoemt en wijst de werelddelen aan • Zoekt een plaats op een plattegrond aan de hand van een vakkenstelsel • Ziet overeenkomsten tussen een plattegrond en een loodrechte tekening • Wijst op een kaart de natuurgebieden en autowegen aan • Vindt op de kaart van de eigen woonplaats de weg 		
--	--	--

<ul style="list-style-type: none"> • Vindt de kortste route naar een aangewezen plaats op een plattegrond • Vindt een route naar een aangewezen plaats op een plattegrond • Meet/schat de afstand tussen steden op een landkaart <p>Oriëntatie op tijd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft bij gebeurtenissen aan welke in hetzelfde tijdvak horen • Zet de tijdsvakken van de geschiedenis op een tijdslijn • Plant afspraken met behulp van een agenda • Zet digitale tijden om in analoge tijden (13.32 = twee over half twee) • Benoemt hoe fossielen gebruikt kunnen worden om meer te weten te komen over de geschiedenis • Maakt bij teksten onderscheid tussen mythen en sagen, en waargebeurde verhalen • Benoemt kenmerken van het ontstaan van de republiek der Nederlanden is ontstaan (van Oldenbarnevelt, vrede van Munster) • Benoemt wat een revolutie is (burgers willen meer macht) en noemt voorbeelden (Franse revolutie, Napoleon) • Benoemt kenmerken van de onafhankelijkheidsoorlog (begon in 1780 in de VS) • Benoemt kenmerken van slavernij (ontstaan, strijders tegen slavernij, rassen) • Benoemt enkele kenmerken van de Eerste Wereldoorlog (van 1914 tot 1918, Zwitserland neutraal) • Vertelt over de wederopbouw na de tweede wereldoorlog (geld van VS, Berlijnse muur) • Benoemt enkele kenmerken van de Koude Oorlog (VS en Rusland in conflict, 1962, kernraketten) • Vertelt over de reis naar Batavia (17de eeuw, VOC-schip) • Benoemt dat Thorbecke in 1848 de grondwet opstelde • Benoemt koloniën van Nederland (Suriname en Indonesië) • Benoemt gevolgen van de Tweede Wereldoorlog voor Nederland (Rotterdam platgebombardeerd, verhouding tussen Nederland en Duitsland) • Benoemt de functie van enkele belangrijke historische figuren (van Oldenbarnevelt, Karel de Grote, Piet Hein) • 		
---	--	--

Verkeer - groep 8

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<ul style="list-style-type: none"> • Geeft aan dat als de stoplichten niet werken, de normale voorrangsregels gelden • Geeft aan dat aanwijzingen van verkeersbrigadiers en politieagenten voor de normaal geldende verkeersregels gaan • Kent enkele functies van de politie in het verkeer (verkeerscontrole, begeleiden) • Kent alle regels die gelden voor voetgangers en fietsers (tekens op de weg, borden, regels) 	<p>Methode “ Klaar.....over ‘ deel 8 “Op voeten en fietsen” , verkeersblad van Veilig Verkeer Nederland Theoretisch oefenexamen en examen van Veilig Verkeer Nederland</p> <p>Verdere bronnen voor deze lessen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Internet • Digibordlessen en extra verkeersoefeningen op het digibord. • Eigen creativiteit van zowel leerkracht als leerling. 	<p>30 min per week</p>

Handvaardigheid/tekenen/textiele werkvormen - groep 8

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Materialen en technieken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verbindt op verschillende manieren materialen aan elkaar • Maakt met verschillende materialen gedetailleerde werkjes (sieraden maken, glas beschilderen) • Combineert geleerde technieken en materialen bij het maken van een werkstuk <p>Tekenen en schilderen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft diepte aan in een tekening door voorwerpen kleiner en hoger op vel te plaatsen als ze verder weg zijn • Tekent een voorwerp na vanuit een gezichtshoek (oor van de koffiekop dat niet te zien is vanuit zijn gezichtshoek wordt niet getekend) <p>Werkstukken en kunst bekijken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kijkt naar en praat over overeenkomst en verschillen tussen eigen werk en andermans werk • Benoemt van welk materiaal een kunstwerk is gemaakt <p>Textiele werkvormen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Werkt stapsgewijs aan de hand van een ontwerp/werkwijze • Gebruikt de batiktechniek 	<p>Thematische werkstukken in de groep en met de vakleerkracht textiele werkvormen</p> <p>Creatieve opdrachten</p> <p>Vrije knutsel- en tekenmomenten</p>	<p>1 uur en 3 kwartier per week</p>

Muziek - groep 8

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p>Zingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een nieuwe tekst (passend ritme) bij een bekende melodie • Heeft een gevarieerd liedrepertoire <p>Muziek maken</p> <ul style="list-style-type: none"> • Speelt een melodisch motief samen met een andere leerling • Maakt kennis met instrumenten uit verschillende instrumentgroepen • Kiest instrument(en) bij een gegeven sfeer (trommels – spanning, harp – rustige sfeer) <p>Muziek luisteren</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt onderscheid tussen hoge en lage stemmen (sopraan, alt, tenor, bas) • Benoemt welke variatie hij hoort in een muziekstukje qua sterkere en zachtere klanken en tempo-verandering • Ordent instrumenten aan hun klank zoals strijk-, slag- en toets- en blaasinstrumenten onderling • Vertelt waarom hij een muziekstuk wel/niet mooi vindt 	<p>Muziek les in de klas.</p> <p>Bij de muzieklessen wordt ingegaan op thema's in de klas.</p> <p>Er wordt gebruik gemaakt van programma 'Zangmakers' via het digitale schoolbord.</p>	<p>45 min per week</p>

Bewegingsonderwijs- groep 8

Na te streven doelen	Middelen organisatie, pedagogisch en didactische aanpak	Frequentie
<p><u>Balanceren</u> Balanceren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loopt over een instabiel balanceervlak zonder hulp (bank). • Staat 60 seconden stabiel op één been (rechts / links). <p>Rijden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rijdt staand op een skateboard vanaf een licht schuin vlak met hulp. <p>Glijden:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Glijdt staand vanaf een brede glijbaan met afspringen. <p>Acrobatiek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt samen met andere leerlingen verschillende piramides of eenvoudige acrobatische trucs. <p><u>Klimmen</u> Klauteren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimt in een steile wand met touw (recht wandrek) helemaal omhoog. <p>(Touw)klimmen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Klimt 2 slagen in een touw zonder knopen. • Klimt op een zelfgekozen wijze omhoog en naar beneden in een touw en gaat zonder glijden naar beneden. <p><u>Zwaaien</u> Hangend zwaaien:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwaait in de ringen en maakt een halve draai in en uit. • Zwaait van bank naar bank aan de trapeze stok. • Hangt aan twee knieën aan de rekstok met handen los. <p><u>Over de kop gaan</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Maakt een muursalto. • Duikelt voorover aan de ringen. • Duikelt achterover in de touwen. • Maakt een handstand met hulp. <p><u>Springen</u> Vrije sprongen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Springt met 2 voeten van de springplank op de kast. 	<p><u>Lessen bewegingsonderwijs</u></p> <p>Organisatie algemeen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3 vakken. • Klassikaal (met inleiding en afsluiting). <p>Didactische aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Differentiatie d.m.v. verschillende opstellingen. • Uitbouwmogelijkheden t.a.v.: Het arrangement (hoogte, afstand etc.). De uitvoeringswijze (hanteren spelmateriaal, uitvoering sprong, het landen). De reguleringswijze (manier van samenwerken of hulpverlening). • Verwante activiteiten. • Doelen worden gesteld t.a.v. de individuele leerling. Eventueel doelen uit voortgezet onderwijs worden gesteld aan talenten. <p><i>Met behulp van de uitbouwmogelijkheden worden activiteiten op maat gemaakt.</i></p> <p>Pedagogische aanpak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Altijd een succeservaring creëren. • Stimuleren. • Complimenteren. • Indeling op basis van homogene groepen of heterogene groepen (doelafhankelijk). <p><u>Buiten spelen</u> Tijdens het buitenspelen worden de bewegingsvormen geoefend d.m.v. verwante activiteiten.</p>	<p>2 x 45 minuten.</p>

Steunspringen:

- Maakt een wendsprong over een hoge kast (5 delen).

Loopspringen:

- Springt vanuit een aanloop over een elastiek van 80 cm hoog.

Touwtjespringen:

- Springt samen met een medeleerling 5 keer touw terwijl anderen draaien.

Ver- en hoogspringen:

- Springt met een 'schotse' sprong over het touw (70 cm of meer).
- Springt 2 meter ver.

Hardlopen

N.v.t.

Mikken

Wegspelen:

- Raakt een tennisbal met een knuppel.
- Slaat een tennisbal met tennisracket met back- en forehand.

Mikken:

- Gooit met een tennisbal enkele blikken van een piramide om vanaf 3 meter.

Jongleren

Werpen en vangen:

- Gooit een voetbal bovenhands verder dan 5 meter.
- Gooit bovenhands met 1 hand.

Soleren:

- Vangt een zelf opgegooide tennisbal met 2 handen.

Retourneren:

- Speelt tennis, tafeltennis en badminton met een medeleerling (overslaan).
- Slaat een shuttle / tennisbal 5 keer over naar een medeleerling.

Doelspelen

Keeperspelen / lummelspelen:

- Speelt balspelen (lijnbal, trefbal, voetbal, basketbal, handbal).
- Past schijnbewegingen toe.

<p><u>Tikspelen</u> Afgooispelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Past schijnbewegingen toe. <p>Honkloopspelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kent zaalslagbal met tikken. <p><u>Stoeispelen</u> N.v.t.</p> <p><u>Bewegen op muziek</u> Bewegen n.a.v. het tempo van de muziek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hoekenloop: Loopt op iedere eerste tel vanuit een hoek en houdt rekening met andere leerlingen (in de maat blijven stappen). <p>Bewegen n.a.v. de frasering in de muziek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zet in, stopt en verandert na 8 tellen (lopen, huppelen, stilstaan). <p>Een dans uitvoeren op muziek:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4 x 8 tellen een eenvoudige beweging uitvoeren met herhalen. <p><u>Helpen en opruimen</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Geeft anderen opdrachten wat ze klaar kunnen zetten of kunnen opruimen. • Doet bewegingen aan medeleerlingen voor / geeft uitleg. • Werkt samen met andere leerlingen bij het opruimen van grote en zware spullen. <p><u>Spelregels</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Draagt oplossingen aan bij problemen met de teamsamenstelling. • Speelt met anderen een spel zonder scheidsrechter. • Hanteert als onpartijdige scheidsrechter de regels. • Lost zelfstandig regelovertredingen op. • Maakt afspraken met teamgenoten om scoringskansen te vergroten. • Schakelt soepel om van een spel met en zonder wedstrijdelement. <p><u>Inzicht in en accepteren van eigen mogelijkheden</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Doseert energie zodanig dat een uit te voeren beweging langere tijd uitgevoerd kan worden. • Bepaalt het juiste tempo om langere tijd hard te kunnen lopen. 		
---	--	--